LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Liikenne- ja viestintävaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Lausunto
14.11.2023

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto puolustusvaliokunnalle; Valtioneuvoston selvitys: EU:n turvallisuuden ja puolustuksen avaruusstrategia, UTP 27/2023 vp

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta valtioneuvoston E-kirjeestä. Liikenne- ja viestintäministeriötä on kuultu E-kirjeen valmistelun aikana.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy esitettyyn valtioneuvoston kantaan ja kiittää puolustusministeriötä hyvästä yhteistyöstä valmisteluvaiheessa.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yhteiskunnan häiriötön toiminta ja hyvinvointi on enenevässä määrin riippuvaista avaruustoiminnasta ja satelliittiperusteisista palveluista. Näitä ovat esimerkiksi tietoliikenne, aika- ja paikannustieto, sään ja ympäristöolosuhteiden seurantajärjestelmät sekä Puolustusvoimien ja muiden viranomaisten työtä tukevat satelliittipalvelut. Tästä syystä myös avaruustoiminnan turvallisuus- ja puolustuspoliittinen merkitys on kasvanut. Turvallisuusympäristössä tapahtuneet viime aikaiset muutokset vain alleviivaavat avaruuspohjaisten palveluiden ja niiden resilienssin merkitystä.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää avaruusturvallisuuteen ja kestävään avaruustoimintaan tähtääviä EU:n esittämiä tavoitteita ja toimenpiteitä tärkeinä. Ministeriön toimialan kannalta merkittävimmät näistä ovat EU:n avaruuslainsäädäntöä koskeva säädösesitys, EU:n autonomisen avaruuteen pääsyn turvaaminen ja EU:n viranomaisten käyttöön tarkoitetun kaukokartoituspalvelun perustaminen.

Valtioneuvoston alustavan kannan mukaisesti myös liikenne- ja viestintäministeriö suhtautuu kuitenkin varauksellisesti, jos komission EU:n avaruuslainsäädäntöä koskevan säädösesityksen toteuttamismuotona olisi jäsenmaiden lainsäädännön lähentämiseen tai yhdenmukaistamiseen tähtäävä EU-lainsäädäntö. Hallitusohjelman mukaisesti Suomi edellyttää, että unioni noudattaa toissijaisuus-ja suhteellisuusperiaatteita sekä vaalii unionin ja jäsenmaiden välistä selkeää toimivaltajakoa, jota ei pidä perussopimusten uudenlaisella tulkinnalla laajentaa. Tästä syystä esimerkiksi komission lainsäädäntöehdotukseen mahdollisesti liittyvien turvallisuutta koskevien esitysten tarkoituksenmukaisuus ja suhde jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvaan kansalliseen turvallisuuteen voidaan arvioida vasta kun ne ovat käytettävissä.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 4, Helsinki
Postiosoite: PL 31, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi
kirjaamo.lvm@gov.fi

Liikenne- ja viestintäministeriö haluaa korostaa EU:n autonomisen avaruuteen pääsyn merkitystä, kriittisten komponenttien saatavuutta ja järjestelmien suojausta.

Samoin ministeriö suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti viranomaisten käyttöön tulevan kaukokartoituspalvelun, EO GOV-palvelun, kehittämiseen. Palvelun kehittämisessä on kuitenkin tärkeätä kunnioittaa ja myös säilyttää jo olemassa oleva, siviilikäyttöön tarkoitettu EU:n kaukokartoituspalvelu, Copernicus-ohjelma. Copernicus-ohjelma kerää tärkeätä ympäristötietoa, esimerkiksi maa- ja metsätaloudelle ja ilmastontutkimukselle, joka on avoimesti ja maksuttomasti loppukäyttäjien käytettävissä.

Lisäksi ministeriö haluaa painottaa tarvetta syventää EU:n ja Naton välistä yhteistyötä ja päällekkäisen työn poistamista.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo valtioneuvoston kannan mukaisesti, että Suomen kantaa yllä mainittuihin aiheisiin tarkennetaan, kun niitä koskevat komission ehdotukset ovat käytettävissä.

Taruanne Lindevall
Erityisasiantuntija